

SÖR ÉS IRODALOM*

(LAUDÁCIÓ MARCSÁK GERGELY EGYÜTT NÍVÓDÍJÁHOZ)

Ha jól számolom, Marcsák Gergelyt legalább tíz éve ismerem személyesen, de lehet, hogy régebb óta. A múltban kutakodva feldereng néhány tantárgyi vetélkedő és egy ungvári tehetséggondozó tábor emléke, amiben sok minden folyt, csak éppen tehetséggondozás nem, vagy – legyünk megengedőek – nem erre helyeződött a hangsúly.

Ami kevésbé homályos, hogy néhány évvel később már az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar nyelv és irodalom szakos diákjaiként kerültünk egy közös baráti- és asztaltársaságba. Akkoriban leginkább két dolog kovácsolta össze ezeket a fiatalokat. A filológia tudományának megismerése, azaz a szakmai tapogatózás és útkeresés, na meg persze a literes korszokban felszolgált olcsó sör. Hol az egyikre, hol a másikra helyeződött inkább a hangsúly.

Ez a szakmai és baráti kapcsolat később is megmaradt. Amikor Kárpátalja egyetlen irodalmi folyóiratának, az *Együttnek* a szerkesztőbizottságába kerültem, én ajánlhattam az éppen akkor újragondolt *Szárnypróba* elnevezésű rovatba verseit, ezzel is elősegítve színrelépését a kárpátaljai irodalmi térben. 2011-ben már a *Kortársban* megjelent, az elmúlt tíz év fiatal nemzedéki csoportosulásait áttekintő tanulmányom (*A felkészüléstől a szét-szóródásig*) végén kiemelem a nevét, olyan bloggerként, aki máris ígéretes írásokat tesz közzé az interneten.

Később több művét beaválogathattam a 2013-ban kiadott *Szárnypróba* című antológiába. Megítélésem szerint szakmai és művészi teljesítménye azóta is egyenes vonalban ível felfelé: az utóbbi időben nemcsak Kárpátalján van jelen műveivel, de magyarországi és erdélyi írótaborok, rendezvények gyakori vendége. Újabbán már jeles, nagy múltú irodalmi folyóiratok közlik sorra verseit, kisprózáit, értekező írásait.

Marcsák Gergely a 2014-ben létrejött, a pályakezdő kárpátaljai fiatalokat összefogó Kovács Vilmos Irodalmi Társaság egyik alapítója és jelenleg is oszlopos tagja. Egyenes jellemét mutatja, hogy mindig fontosnak érzi az

* Elhangzott Beregszászban, az Európa–Magyar Házban 2017. 01. 20-án megrendezett kultúranapi ünnepségen.

egyértelmű kiállást az értékteremtés mellett. Jól tudja ugyanis, ha a fiatal irodalom nem őszinte, nem szakmai alapokon áll és nincs mögötte minimális etikai konszenzus, akkor halálra van ítélve.

Ha az utóbbi években az *Együtt* hasábjain megjelent publikációkat nézzük, alighanem Marcsák Gergely az, aki a legtöbbet fejlődött a fiatalok közül. Talán nem véletlen, hogy a legfrissebb, fiatal kárpátaljai szerzők műveit bemutató antológia, a 2016-ban megjelent *Különjártat* éppen egy Marcsák-vers címét vette kölcsön.

A fiatal irodalmár az elmúlt egy évben több műfajban alkotott figyelemre méltót. Az *Együtt*ben például több versével is találkozhattunk (*Kaland, Örök fogság, Tiborc panasza*). Ezeket olvasva feltűnhet a tematikai változatosság mellett, hogy a korábbi próbálkozásokhoz képest egyértelműen formai szigorra törekszik a szerző. Emellett egy jól átgondolt kritikát írt Lőrincz P. Gabriella *Szürke* című kötetéről (*Újabb árnyalat a szürkéhez*), és egy alapos tanulmányt közölt a folyóiratban, amely Vári Fábián László életművének azokat a részeit elemzi, amelyek a málenkij robot kérdéskörével hozhatók összefüggésbe (*A sztálini elhurcolások témája Vári Fábián László műveiben*). A szövegek minősége és sokműfajúsága miatt egyértelmű volt, hogy idén Marcsák Gergelyt jelölöm az *Együtt* folyóirat nívódíjára. Örülök, hogy a szerkesztőbizottság többi tagja egyetértett velem a díjazott kilétét illetően. Remélem, ez a díj nem lezárása lesz valaminek, hanem egy hosszú pálya első mérföldköve, ahonnan egyenes út vezet majd a saját kötetig. Vagy kötetekig.

Csordás László